

การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การสืบสวนการตายผิดปกติของประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น Comparative Study of Unnatural Death Investigation Laws between Thailand, Singapore, and Japan

จิณณ์พัชฌาณ์ ไชยมะโน*

Chinpatcha Chaimano

สุนิษา โอบอ้อม**

Sunisa Aobaom

วิมลพักตร์ ศรีไวย์***

Wimolpak Sriwai

■ บทคัดย่อ

ในประเทศไทยเมื่อมีการตายผิดปกติ และตายระหว่างอยู่ในการควบคุมของเจ้าพนักงานจะต้องสืบสวนการตาย ซึ่งอาจรวมถึงการชันสูตรพลิกศพ หากไม่มีกระบวนการที่ได้มาตรฐานก็จะมีข้อสงสัยจากสังคมนำไปสู่การชันสูตรพลิกศพรอบที่สองเพื่อที่จะแก้ปัญหาข้างต้น การศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนการตายผิดปกติระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น เพื่อนำมาปรับใช้ให้เกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทย จากการศึกษพบว่า การชันสูตรพลิกศพของทั้งสามประเทศมีวัตถุประสงค์เพื่อหาสาเหตุและพฤติการณ์การตาย ผู้ตายเป็นใคร ตายที่ไหน เมื่อใด แต่วัตถุประสงค์

* นักศึกษา/บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
Master degree student/Graduate Program in Forensic Science, Faculty of Allied Health Sciences, Thammasat University

** อาจารย์/ภาควิชาเทคนิคการแพทย์ คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
Lecturer/Department of Medical Technology, Faculty of Allied Health Sciences, Thammasat University

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร./ภาควิชาเทคนิคการแพทย์ คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
Asst.Prof./Department of Medical Technology, Faculty of Allied Health Sciences, Thammasat University

Received: September 22, 2021 Revised: November 30, 2021 Accepted: January 31, 2022

หลักของประเทศไทยเป็นไปตามกรอบกฎหมายอาญา เพื่อบังคับใช้กฎหมายและรักษาความสงบเรียบร้อย อย่างไรก็ตาม ผู้รับผิดชอบหลักในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ ฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายบริหาร รวมถึงการบัญญัติกฎหมายและบริหารจัดการของทุกประเทศแตกต่างกัน โดยประเทศญี่ปุ่นคล้ายคลึงกับประเทศไทย (ศึกษาเฉพาะ 5 เมืองใหญ่ของประเทศญี่ปุ่น) สำหรับประเทศสิงคโปร์จะมีผู้รับผิดชอบการสืบสวนการตายโดยเฉพาะ ผลการศึกษาแสดงระบบการสืบสวนการตายที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอด หรือปรับใช้โดยเฉพาะกฎหมายชันสูตรพลิกศพควรกว้างเป็นเอกเทศ มีองค์กรหรือบุคคลกลางปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพเป็นการเฉพาะ ซึ่งจะทำให้เกิดมาตรฐานในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยต่อไป

คำสำคัญ : การตายผิดธรรมชาติ, การสืบสวนการตาย, การชันสูตรพลิกศพ, ประเทศไทย, ประเทศสิงคโปร์, ประเทศญี่ปุ่น

■ Abstract

In Thailand, when the person is found dead with an unnatural death or during the custody of officials, a death investigation must be performed. If the autopsy and the death investigation system are not achieved with standard protocol, societal doubts will arise from the practice, leading to the second autopsy. To resolve this issue, a comparative study of the unnatural death investigation

laws between Thailand, Singapore and Japan was focused in order to apply for public trust on the investigation process in Thailand. The results showed that the purposes of death investigation in all three countries are to find the cause and manner of death as well as whom, where, and when information involving the death. The main purpose in Thailand is followed to the criminal law and to maintain public order. However, the main officials for autopsy and death investigation, the legislative branch, the executive as well as the legislation and management are varied among different countries. There are some similarities in legal procedures between Japan and Thailand (according to the analysis of five major cities). In Singapore, the death investigation is designated for specific agency. These findings reveal different death investigation systems that can be developed and extended to the judicial process. The death investigation law should be individually drafted. In addition, there should be a specific organization or intermediary for the death investigation. This can further enhance the judicial process standardization in Thailand.

Keywords : Unnatural Death, Death Investigation, Autopsy, Thailand, Singapore, Japan

■ บทนำ

เมื่อมีการตายเกิดขึ้นในประเทศไทย ตามเงื่อนไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ป.วิ.อ.) มาตรา 148 ความว่า “บุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติ ให้มีการชันสูตรพลิกศพ” รวมถึงกรณีที่ตายระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน เว้นแต่ตายโดยการประหารชีวิตตามกฎหมาย¹ การชันสูตรพลิกศพจึงเป็นการตรวจหลังการตาย โดยตรวจร่างกายภายนอก ผ่าศพดูภายใน รวมทั้งการตรวจพิเศษต่าง ๆ (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2546) และเมื่อพิจารณาความหมายในทางกฎหมายของราชบัณฑิตยสถานว่า “ชันสูตรพลิกศพ คือ การตรวจพิสูจน์ศพเพื่อให้ทราบว่า ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด สาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย และในกรณีตายโดยคนทำร้ายต้องรายงานว่ามีใครหรือสงสัยว่าใครเป็นผู้กระทำผิดเท่าที่จะทราบได้” (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) การชันสูตรพลิกศพจึงเป็นส่วนสำคัญของการสอบสวนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยหน้าที่หลักเป็นของพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่พบศพและแพทย์นิติเวช ทั้งนี้เป็นไปตามป.วิ.อ. 150 วรรคหนึ่ง² แต่การชันสูตรพลิกศพในทางนิติเวชมีขั้นตอน คือ ตรวจศพจากภายนอก รวบรวมพยานหลักฐานจากศพ จากสถานที่พบศพ หรือสถานที่เกิดเหตุโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ แพทย์ และผู้เกี่ยวข้องตามกฎหมาย เพื่อหาสาเหตุการตายเท่าที่จะกระทำได้ ซึ่งแยกจากการผ่าศพที่จะดำเนินการเมื่อการชันสูตรศพข้างต้นไม่สามารถระบุสาเหตุการตายได้ ก็จะใช้ดุลยพินิจ

ส่งศพไปผ่าพิสูจน์โดยนิติพยาธิแพทย์หรือแพทย์นิติเวช โดยจะผ่าร่างผู้ตายและตรวจดูตามหลักวิชาแพทย์ และอาจส่งตัวอย่างชิ้นเนื้อ เลือดไปตรวจทางห้องปฏิบัติการ แล้วแต่กรณี ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นกระบวนการที่ผู้เกี่ยวข้องตามกฎหมายดำเนินการร่วมกัน

เมื่อต้องมีการผ่าศพ โดยจากข่าวที่เป็นที่สนใจของประชาชน เช่น กรณีน้องเมย นักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1 (มติชนออนไลน์, 2560) หรือกรณีการตายของลั่นลาเบล (ข่าวสดออนไลน์, 2562) ข่าวที่ปรากฏมีการผ่าศพมากกว่าหนึ่งครั้ง เนื่องจากครอบครัวของผู้ตายยังคงคลั่งไคล้ ในผลการผ่าศพครั้งแรก และต้องการผลหรือความเห็นจากแพทย์หรือหน่วยงานอื่นว่า สอดคล้องกับการผ่าศพครั้งแรกหรือไม่ หรือกรณีการตายของผู้ต้องหาคดียาเสพติดที่จังหวัดนครสวรรค์ที่แพทย์นิติเวชระบุสาเหตุการตายจากสิ่งที่พบในร่างกายโดยการผ่าศพเบื้องต้น เพื่อออกหนังสือรับรองการตาย (ไทยพีบีเอสออนไลน์, 2564) เพื่อออกใบมรณะ/มรณบัตรตามกฎหมายทะเบียนราษฎร ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับภาพเหตุการณ์ที่ปรากฏ และเป็นทวิภาคีวิจารณ์ในสังคมอย่างมาก (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2564) ความน่าเชื่อถือของการผ่าศพการจัดทำรายงานผลในทางเอกสารจากแพทย์นิติเวชจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่การทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตลอดจนบังคับใช้กฎหมาย กระบวนการชันสูตรพลิกศพจึงมีความสำคัญต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม แต่แพทย์นิติเวชในประเทศไทยไม่มี

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคหนึ่ง

บทบาทในการแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการตาย โดยตามแนวทางการชันสูตรศพ ศักดิ์การตรวจผู้บาดเจ็บ และการจัดทำเอกสารทางคดีของราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย แพทย์นิติเวชดำเนินการภายใต้กฎหมายการชันสูตรพลิกศพ โดยเริ่มจากตรวจสถานที่เกิดเหตุ เขียนบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพ เก็บเลือดจากศพเพื่อตรวจหาเอทิลแอลกอฮอล์ จัดทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพ ระบุสาเหตุการตาย เขียนพฤติการณ์การตายส่งรายงานการชันสูตรพลิกศพให้ผู้เกี่ยวข้อง และเขียนหนังสือรับรองการตายหรือใบระบุสาเหตุการตายเบื้องต้นเท่านั้น (ราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย, 2562) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงงบประมาณ เช่น กลุ่มนิติพยาธิวิทยา สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ที่มีหน้าที่ตรวจชันสูตรพลิกศพผ่าศพ ตรวจทางห้องปฏิบัติการพบว่า การดำเนินการต่างๆ ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนไม่น้อย (สถาบันนิติวิทยาศาสตร์, 2561) และหากพิจารณาถึงหน่วยงานนิติเวชอื่นๆ ด้วย ย่อมส่งผลต่องบประมาณรายจ่ายประจำปีและฐานะการคลังของประเทศ

ตามที่กล่าวข้างต้น ป.วิ.อ. กำหนดบทบาทเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ดำเนินการหลักตั้งแต่รับแจ้งเหตุ ร่วมชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่เกิดเหตุหรือสถานที่พบศพ ประเมินและใช้ดุลยพินิจว่าต้องส่งศพไปผ่าหรือไม่สืบสวน สอบสวนจัดทำสำนวนตามความเห็น หรือรายงานการชันสูตรพลิกศพของแพทย์ รวมทั้งติดต่อประสานงาน และดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับศพ

ในเชิงบริหารอาจกล่าวได้ว่าเป็นการชันสูตรพลิกศพด้วยระบบตำรวจ เมื่อพิจารณาประเทศในภูมิภาคเอเชียเช่นเดียวกัน คือ ประเทศสิงคโปร์ ปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีความมั่นคงทางการเมืองสูง ทั้งการบังคับใช้กฎหมายที่ค่อนข้างเข้มงวด ระบบกฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน (สำนักการต่างประเทศ, 2557) ใช้ระบบโคโรเนอร์ โดยการชันสูตรพลิกศพ เป็นอำนาจหน้าที่ของบุคคลที่ได้รับมอบหมาย เรียกว่า โคโรเนอร์ หรือเจ้าหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ ให้สืบสวนการตายแทบทั้งหมด โดยมี Coroners Act เป็นกฎหมายหรือแนวทางดำเนินการ³ หรือประเทศญี่ปุ่นที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรเช่นเดียวกับประเทศไทย มีความก้าวหน้าในด้านต่างๆ และมีความสำคัญในบริบทสังคมโลก ใช้ระบบผสม โดยเฉพาะใน 5 เมืองใหญ่ใช้ระบบแพทย์สอบสวนในการชันสูตรพลิกศพ⁴ ซึ่งแพทย์จะเป็นผู้มีส่วนหลัก มีอำนาจตามกฎหมายที่จะดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการตาย นอกจากนั้นประเทศสิงคโปร์และประเทศญี่ปุ่นยังมีค่าดัชนีหลักนิติธรรมทั้งในภาพรวมและความยุติธรรมทางอาญาที่อยู่ในลำดับต้น ทั้งระดับภูมิภาคและระดับโลก (Criminal Justice, 2020)

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นว่า ทั้งสามประเทศที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในภูมิภาคเอเชียเหมือนกัน แต่มีกฎหมายที่แตกต่างกันในการกำหนดแนวทางการบริหารงานชันสูตรพลิกศพ ทั้งมีจุดแข็งอันเป็นเอกลักษณ์ ย่อมต้องมีข้อสังเกต ข้อดี ข้อด้อย จุดต่าง และจุดที่ควรนำมาปรับใช้

³ Coroners Act ค.ศ. 2010

⁴ Cabinet Order No. 385 of 1947

ทางคณะผู้วิจัยจึงศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนการตายผิดธรรมชาติที่นำไปสู่แนวทางการดำเนินการหรือเป็นที่มาของระบบการชันสูตรพลิกศพที่ใช้ของประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น เพื่อทราบถึงลักษณะ กระบวนการ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเป็นข้อมูลในการนำมาปรับใช้ในประเทศไทย ให้มีความน่าเชื่อถือ และมีมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น

■ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะและเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนการตายผิดธรรมชาติ กระบวนการ ชันตอน องค์กร และบุคลากร ผู้รับผิดชอบ ระบบการบริหารจัดการการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น

■ วิธีดำเนินการวิจัย

ทำการศึกษาค้นคว้าใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) การชันสูตรพลิกศพ ประกอบด้วยเงื่อนไข การชันสูตรพลิกศพที่ระบุไว้ตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของการชันสูตรพลิกศพ และ ขั้นตอนการดำเนินการต่างๆ (2) หน่วยงาน ที่ดำเนินการชันสูตรพลิกศพ ประกอบด้วย อำนาจหน้าที่ บทบาทการบริหารงานชันสูตรพลิกศพ และ (3) ผู้ชันสูตรพลิกศพ ผู้ที่ทำหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของแต่ละประเทศ

จากประเด็นดังกล่าวได้ทำการสืบค้นข้อมูล ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562 ถึงเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2564 จากเอกสารตัวบทกฎหมาย

ตำรา คู่มือ แนวทางการปฏิบัติงาน และเอกสาร ต่างๆ ในรูปแบบเอกสาร เอกสารออนไลน์ของ ทั้งสามประเทศ และโดยเฉพาะเอกสารออนไลน์ได้ทำการสืบค้นข้อมูลโดยใช้คำสำคัญ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นแนวทางการ สืบค้น เช่น ป.วิ.อ. พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) นิติวิทยาศาสตร์ ชันสูตรพลิกศพ ตายผิด ธรรมชาติ การสืบสวนการตาย ผ่าศพ CT scan เป็นต้น

■ ผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนการตายผิดธรรมชาติ ของประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศ ญี่ปุ่น ได้สรุปประเด็นจากกฎหมายของประเทศ ต่างๆ ตามตารางที่ 1 โดยแบ่งประเด็นการวิจัย ออกเป็น 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การชันสูตรพลิกศพ

การบัญญัติกฎหมายของประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่นคล้ายคลึงกัน โดยตัวบท กฎหมายการชันสูตรพลิกศพบัญญัติใน ป.วิ.อ. และมีกฎหมาย ระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย อีกหลายฉบับ แต่สำหรับประเทศญี่ปุ่นมีมติ คณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้ 5 เมืองใหญ่ของญี่ปุ่น ได้แก่ โตเกียว โอซากา นาโงยะ โกเบ และ โยโกฮามะ เป็นเขตแพทย์สอบสวนที่สามารถ ตั้งแพทย์ให้ทำการสืบสวนการตาย เช่น ในกรณี ตายผิดธรรมชาติ สารพิษ ภัยพิบัติ ซึ่งต่างกับ ประเทศสิงคโปร์ที่มี Coroners Act เป็นกฎหมาย การชันสูตรพลิกศพที่เป็นเอกเทศ ซึ่งทำให้ระบบ การชันสูตรพลิกศพของทั้งสามประเทศแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ในส่วนของประเทศไทย เจ้าหน้าที่

ตำรวจเป็นผู้มีบทบาทเกือบทั้งกระบวนการ จึงเรียกได้ว่าเป็นระบบตำรวจ ประเทศสิงคโปร์ ผู้ที่มีบทบาทควบคุมการชันสูตรพลิกศพ คือ โครโนเนอร์ สำหรับประเทศญี่ปุ่น คือ แพทย์นิติเวชที่สามารถสอบสวนการตาย โดยวัตถุประสงค์หลักของการชันสูตรพลิกศพของทุกประเทศ คล้ายคลึงกัน คือ หาสาเหตุและพฤติการณ์ การตาย เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม แต่สิ่งที่แตกต่าง คือ ประเทศสิงคโปร์และประเทศญี่ปุ่นจะมีวัตถุประสงค์เพื่อการสาธารณสุข และการศึกษาวิจัยด้วย ในด้านเงื่อนไขหลักหรือประเภทการตาย ที่ต้องชันสูตรพลิกศพของทั้งสามประเทศ คือ “การตายผิดธรรมชาติ” แต่ทว่าแต่ละประเทศจะกำหนดรายละเอียดที่ระบุภายในกฎหมายต่างกัน โดยประเทศไทย ป.วิ.อ. มาตรา 148 ระบุประเภทการตายผิดธรรมชาติไว้ 5 ประการ ได้แก่ ฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ถูกสัตว์ทำร้ายตาย ตายโดยอุบัติเหตุ และตายโดยไม่ทราบสาเหตุ และ 2 ประเภทการตายผิดธรรมชาติพิเศษ ได้แก่ การตายที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าหน้าที่ และการตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ในประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดประเภทการตายผิดธรรมชาติที่ละเอียดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ 5 ประเภท ที่ประเทศไทยระบุไว้แล้ว เช่น การตายจากอุบัติเหตุหรืออันตรายในสถานที่ทำงาน การตายที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะสาธารณะ รวมทั้งความประสงค์ ของครอบครัวผู้ตาย สำหรับประเทศญี่ปุ่น ได้กำหนดการตายทุกกรณี ที่กะทันหันและเกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น การจลาจล ตกจากที่สูง จมน้ำ หรือการตายโดยธรรมชาติที่มีเงื่อนไข เช่น การตายโดยไม่พบ

หรือปรึกษาแพทย์หรือตายไม่ทราบสาเหตุแม้ว่าพบหรือปรึกษาแพทย์แล้ว ซึ่งจะพบว่าทั้งสองประเทศครอบคลุมสาเหตุการตายโดยลดการพึ่งดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่เพื่อความโปร่งใสและสะดวกต่อการปฏิบัติงาน เมื่อมีการตายเกิดขึ้น ผู้ที่แจ้งการตายของทุกประเทศคือ ผู้ที่ทราบการตายไม่ว่าจะเป็นครอบครัวของผู้ตาย หรือบุคคลทั่วไป แต่ประเทศไทยจะมีนายทะเบียนตาม พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร ซึ่งเป็นนายทะเบียนผู้ออกใบมรณบัตร โดยถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ตายตายด้วยโรคติดต่ออันตรายหรือตายผิดธรรมชาติ นายทะเบียนต้องรีบแจ้ง ต่อเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่ออันตรายหรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ (รอการออกใบมรณะ/มรณบัตรไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานดังกล่าว) ในเรื่องของการรักษาศพ และสภาพแวดล้อมที่พบศพ ทั้งสามประเทศก็มีบทลงโทษตามกฎหมาย สำหรับผู้ที่ทำลายศพหรือสภาพแวดล้อมที่พบศพ และโดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นจะมีบทลงโทษปรับไม่เกิน 100,000 เยน⁵ หากฝังผู้ตายผิดธรรมชาติโดยไม่ชันสูตรพลิกศพ

การตรวจพิสูจน์ศพ ทั้งประเทศสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่นจะใช้ CT scan ศพก่อนเป็นแนวทางว่าจะจัดการศพต่อไปอย่างไร แต่การใช้ CT scan ในประเทศไทย เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูง จึงมีเพียงบางหน่วยงาน และใช้ในบางกรณี เท่านั้น เช่น สถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีการกำหนดเกณฑ์การตรวจศพด้วย CT scan ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 แบ่งเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีบังคับตรวจ ได้แก่ ศพที่ญาติประสงค์ขอไม่เผ่า ศพที่มีประวัติถูกฆาตกรรมหรือสงสัย

⁵ Penal Code ค.ศ. 2017 มาตรา 192

ว่าถูกฆาตกรรม ศพที่ตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ศพเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี ที่มีประวัติถูกทารุณกรรมหรือสงสัยว่าถูกทารุณกรรม ศพที่ถูกไฟไหม้อย่างรุนแรง กรณีที่มีการร้องเรียน หรือกรณีพิเศษต่าง ๆ และกรณีเลือกตรวจ ได้แก่ ศพที่เสียชีวิตด้วยสาเหตุอื่น เช่น จมน้ำ อุบัติเหตุจราจร แขนงคอ หรือศพโครงกระดูก ซึ่งเกณฑ์การใช้ CT scan นี้เป็นข้อมูลที่ได้มาจากประกาศ ณ ห้องศพ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2562 หรืออีกหน่วยงานอย่างสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ก็ไม่ได้มีการใช้หรือกำหนดเงื่อนไขการตรวจ CT scan เอาไว้ สำหรับการไต่สวนการตายเป็นขั้นตอนหลังการชันสูตรพลิกศพที่ดำเนินการต่อในศาล ประเทศไทยจะเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการที่ไต่สวนการตายประเทศสิงคโปร์ โครเนอร์จะเป็นทั้งผู้ชันสูตรพลิกศพและไต่สวนการตายด้วย สำหรับประเทศญี่ปุ่นยังไม่พบข้อมูลในส่วนนี้ โดยสิทธิของครอบครัวผู้ตายขึ้นพื้นฐานของทุกประเทศ คือ มีสิทธิทราบข้อมูล ขั้นตอนการชันสูตรพลิกศพต่าง ๆ แต่ประเทศสิงคโปร์ครอบครัวของผู้ตายมีสิทธิร้องขอให้มีการชันสูตรพลิกศพได้ด้วยในประเทศไทยแม้ว่าจะไม่มีกฎหมายกำหนดสิทธิของครอบครัวผู้ตายในการร้องขอให้ชันสูตรพลิกศพ แต่สามารถกระทำได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคดีนั้นว่าเห็นชอบหรือไม่ นอกจากนั้น ยังมีสิทธิตามพระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการร้องขอเพื่อรับบริการทางนิติวิทยาศาสตร์จากสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรมเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง และอำนวยความสะดวก

แต่ทั้งนี้ข้อเท็จจริงในคดีอาญาจะตรวจพิสูจน์ซ้ำได้ต่อเมื่อไม่อยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์ของหน่วยงานอื่น

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ

การสืบสวน สอบสวน รักษาความสงบเรียบร้อยโดยพื้นฐานของทุกประเทศ คือ ตำรวจเป็นหน่วยงานหลัก ส่วนการชันสูตรพลิกศพประเทศไทยมีหน่วยงานนิติเวชหลายหน่วยงาน ได้แก่ สถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม หน่วยงานนิติเวชโรงพยาบาลหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ หลายแห่ง แต่ทั้งหมดเป็นหน่วยงานของรัฐ และมีเกณฑ์ปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับแต่ละหน่วยงานนั่นเอง ซึ่งแตกต่างกับประเทศสิงคโปร์ที่มีเพียงหน่วยงานเดียวและเป็นของรัฐ คือ Health Science Authority (HSA) และประเทศญี่ปุ่น มีหน่วยงานแพทย์ต่าง ๆ ของรัฐ และมืองค์กรอื่น เช่น องค์กรเอกชน องค์กรสาธารณกุศล

โดยผู้ควบคุมการชันสูตรพลิกศพประเทศไทยอยู่ในการดำเนินการของตำรวจเป็นหลัก ทั้งสืบสวนสอบสวน เก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และงานด้านนิติเวช โดยแพทย์นิติเวชมีหน้าที่เพียงชันสูตรและเขียนรายงานการชันสูตรพลิกศพส่งให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคดี ซึ่งต่างกับประเทศสิงคโปร์ โครเนอร์ คือ ตุลาการ ซึ่งฝ่ายตุลาการจะเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ และสำหรับประเทศญี่ปุ่น คือ แพทย์นิติเวช

นอกจากนั้น หน่วยงานที่เข้าร่วมชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยมีสำนักงานอัยการโดยพนักงานอัยการ ในกรณีที่เป็นการตาย

ในระหว่างอยู่ในการควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งปฏิบัติราชการตามหน้าที่กระทรวงมหาดไทย โดยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง และมีกระทรวงกลาโหม โดยนายทหารสัญญาบัตรเข้าฟังการสอบสวนและมาร่วมสังเกตการชันสูตรพลิกศพตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติและประสานงานกรณีทหารถูกหาว่ากระทำความผิดอาญา ในกรณีที่ทหารตายโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน หรือในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน พนักงานสอบสวนต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารหรือหน่วยทหารต้นสังกัดของทหารนั้น หรือหน่วยที่ตั้งอยู่ใกล้ที่สุดกับที่เกิดเหตุ ซึ่งทั้งประเทศสิงคโปร์และประเทศญี่ปุ่น ไม่พบว่ามีการกำหนดข้อบัญญัติเฉพาะเกี่ยวกับทหารในส่วนนี้

3. ผู้ชันสูตรพลิกศพ

แบ่งเป็น (1) ผู้ตรวจภายนอกร่างกาย โดยประเทศไทยประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ แพทย์ พนักงานอัยการ และพนักงานฝ่ายปกครอง ประเทศสิงคโปร์ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ โครโนเนอร์ แพทย์ ประเทศญี่ปุ่น ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ แพทย์ พนักงานอัยการ และ (2) ผู้ตรวจภายในหรือผ่าศพ ทั้งสามประเทศ คือ แพทย์นิติเวช โดยแพทย์นิติเวชในประเทศไทยตามแนวทางปฏิบัติของราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ ตรวจศพ ผ่าศพ ใช้ดุลยพินิจนำชิ้นเนื้อหรือสารคัดหลั่งจากศพไปตรวจทางห้องปฏิบัติการ จัดทำรายงานและเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญในชั้นศาล แต่ทว่าข้อมูลประกอบต่างๆ เหล่านั้น แพทย์นิติเวชได้รับมาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และส่งต่อหรือส่งกลับไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นผู้นำไปใช้ต่อไป การนำส่งหรือนำกลับข้อมูลต่างๆ

จากแพทย์นิติเวชนำไปใช้อย่างไร และเพียงใด ล้วนขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของรูปคดียิ่งไปกว่าผลตรวจการทางแพทย์ สำหรับแพทย์นิติเวชของประเทศสิงคโปร์และประเทศญี่ปุ่นก็ปฏิบัติหน้าที่คล้ายคลึงกัน แต่ผู้ผ่าศพของประเทศสิงคโปร์สามารถเป็นแพทย์ทั่วไปได้ ทั้งนี้การปฏิบัติหน้าที่ต้องอยู่ในการดูแลของแพทย์นิติเวช นอกจากนั้น แพทย์นิติเวชของประเทศสิงคโปร์ยังมีอำนาจเรียก หรือขอข้อมูลเพิ่มเติมที่อาจเกี่ยวข้องกับ การค้นหาสาเหตุการตายได้ โดยขอให้โครโนเนอร์สั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ดำเนินการ และสำหรับประเทศญี่ปุ่น แพทย์นิติเวชหรือแพทย์สอบสวนที่นอกจากจะมีหน้าที่ในการค้นหาสาเหตุการตายทางการแพทย์แล้ว ยังมีอำนาจตามกฎหมายในการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ รวมทั้งสอบสวนพยานบุคคลอีกด้วย

ผู้ผ่าศพเป็นแพทย์นิติเวช แม้ประเทศสิงคโปร์แพทย์ทั่วไปจะผ่าศพได้ แต่ก็ต้องอยู่ในการดูแลของแพทย์นิติเวช หรือประเทศไทยที่มีนักผ่าศพหรือผู้ช่วยผ่าศพเป็นผู้ช่วยแพทย์ แต่การปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์นิติเวช เพราะแพทย์นิติเวชเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ซึ่งรับผิดชอบข้อมูลต่างๆ ในทางกฎหมายที่ยอมรับเอกสารต่างๆ ที่ลงนามโดยแพทย์ หรือการให้ข้อมูลในฐานะพยานผู้เชี่ยวชาญที่นำไปใช้ต่อในทางคดีหรือในชั้นศาล

ผู้ผ่าศพ พบว่า ทั้งสามประเทศอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของแพทย์นิติเวชที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ข้อแตกต่างหนึ่งที่พบ คือ ประเทศไทยแพทย์นิติเวชได้รับเพียงข้อมูลการตายจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และชันสูตรตาม

เจ้าหน้าที่ตำรวจร้องขอเท่านั้น ซึ่งต่างกับประเทศญี่ปุ่นที่แพทย์นิติเวชสามารถสอบสวนการตายได้ และในประเทศสิงคโปร์สามารถร้องขอหลักฐานเพิ่มเติมจากโคโรเนอร์เมื่อแพทย์มีข้อสงสัยที่นำไปสู่ประโยชน์ในการผ่าชันสูตรเพิ่มเติมได้

■ รูปแบบและอภิปรายผล

เมื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทางคณะผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้าของ อุษา จันทพลอย บุญเยี่ยม (2553) ว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพเป็นเอกเทศ และให้มีบุคคลที่รับหน้าที่รับผิดชอบชันสูตรพลิกศพเป็นการเฉพาะ โดยกฎหมายควรกำหนดลักษณะการตายหรือประเภทการตายให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 131/1 ซึ่งอาจมีแนวทางปฏิบัติหรือคำสั่งภายใน แต่ไม่มีแนวของคำตอบเหมือนคำพิพากษาศาลฎีกาที่ประชาชนสามารถสืบค้นได้ ทั้งกำหนดสิทธิของครอบครัวผู้ตายโดยตรงหากมีความประสงค์ชันสูตรพลิกศพให้สามารถร้องขอโดยไม่ต้องผ่านดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สำหรับขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ หากมีกฎหมายการชันสูตรพลิกศพเป็นเอกเทศก็สามารถระบุขั้นตอนต่าง ๆ ได้ เช่น Coroners Act ของประเทศสิงคโปร์ หรือผสานหรือปรับจากประมวลระเบียบอย่างรวดเร็วดำเนินการทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เห็นว่าควรบัญญัติเป็นระเบียบย่อยการตำรวจเกี่ยวกับคดีที่มีขั้นตอนค่อนข้างละเอียดกว่า ป.วิ.อ. ยกเว้นบางกรณีหรือ

บางสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเพราะอาจไม่ทันต่อการแก้ไขกฎหมายที่มีขั้นตอนและใช้ระยะเวลา

และเมื่อศึกษาการรวบรวมพยานหลักฐานจากงานวิจัยของ กฤษฏีก์ ฉายาวุฒิพงศ์ (2557) พบว่าการศึกษาดังกล่าวอาจเหมาะสมเฉพาะในกรณีวิสามัญฆาตกรรมหรือกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง สำหรับกรณีทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิสามัญฆาตกรรมหากองค์กรอื่นที่ไม่ใช่องค์กรตำรวจเป็นฝ่ายรวบรวมพยานหลักฐานในทุกกรณี เห็นว่าจะดำเนินการได้โดยสะดวกน้อยกว่า เพราะตำรวจกระจายอยู่ทั่วประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสถานีตำรวจนครบาล สถานีตำรวจภูธร ฯลฯ ซึ่งต้องรู้จักและเข้าใจทั้งประชาชนและลักษณะเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนได้ดี เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับการฝึกอบรมมาแล้วเป็นการเฉพาะ ก็ควรรวบรวมพยานหลักฐานดำเนินการตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมต่อไปแต่การนำพยานหลักฐานไปใช้ ส่งต่อให้ผู้ใด หรือการบริหารจัดการก็ต้องจะแยกพิจารณาเป็นอีกประเด็น หรือหากจะให้บุคลากรทางการแพทย์มีอำนาจเต็มเมื่อพิจารณาถึงบุคลากรทางการแพทย์ของประเทศไทยตามปกติกับการะงานผู้ป่วยทั่วไปในปัจจุบันก็ยังคงไม่สมดุล ซึ่งการชันสูตรพลิกศพในกระบวนการยุติธรรมต้องใช้แพทย์ที่เชี่ยวชาญเป็นพิเศษเช่นแพทย์นิติเวช และเมื่อพิจารณาสถิติจำนวนแพทย์นิติเวชจากแพทยสภาแล้วมีจำนวนแพทย์นิติเวชค่อนข้างน้อย (แพทยสภา, 2564) จึงไม่อาจใช้บุคลากรทางการแพทย์กับประเทศไทยในขณะนี้ได้อย่างเพียงพอ แต่สำหรับประเด็นของศาลที่เป็นขั้นท้ายที่สุดและคำสั่งในการ

ได้ส่วนการตายของศาลตาม ป.วิ.อ. ถือว่าเป็นที่สุด คณะผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องว่า ศาลควรใช้อำนาจเต็มตามกฎหมายในการได้ส่วนการตาย ในการสืบหรือเรียกพยานหลักฐานต่าง ๆ อย่างเต็มที่ นอกจากนั้นในส่วนของการมีส่วนร่วมจากฝ่ายอื่น จากการศึกษากรณีวิสามัญฆาตกรรมก่อนหน้า (กฤษฎีกา ฉายาอุณหพงศ์, 2557) และงานวิจัยนี้ ซึ่งเป็นการศึกษากรณีทั่วไปพบว่า มีบริบทที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมจากฝ่ายอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กระอึสระ ด้านสิทธิมนุษยชน สำหรับกรณีวิสามัญฆาตกรรมอาจมีความจำเป็นเพื่อความโปร่งใส แต่สำหรับกรณีทั่วไปอาจไม่จำเป็นต้องจำกัดว่าเฉพาะด้านสิทธิมนุษยชน เพราะอาจไม่เพียงพอต่อปริมาณเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือสำหรับภาคประชาชน การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการขั้นสุดตรพลิศพย้อมเป็นสิ่งที่ดี โดยเฉพาะกรณีวิสามัญฆาตกรรมซึ่งเป็นสิทธิของประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของรัฐ แต่ในกรณีทั่วไปหรือบางขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เช่น การผ่าศพ แพทย์ควรมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงควรอยู่ในระดับที่เหมาะสม

การใช้ CT scan ขั้นสุดตรพลิศพ คณะผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องว่าสามารถใช้ CT scan แทนการผ่าศพในกรณีที่ไม่สามารถผ่าพิสูจน์ได้ (อนุสรณ์ สิทธิธิกรัษ, 2553) เช่น กรณีศพเน่า หรือศพของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม แม้ข้อบัญญัติตามหลักศาสนาอิสลามจะมีความละเอียดอ่อน แต่สำนักจุฬาราชมนตรีก็ได้มีคำวินิจฉัยทางศาสนาว่าสามารถผ่าศพได้ในกรณีที่พิเศษและจำเป็นจริง ๆ โดยต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองศพ อิหม่าม คณะกรรมการอิสลาม

ประจำจังหวัด (สำนักจุฬาราชมนตรี, 2555) และการใช้งาน CT scan ที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากและมีผู้เชี่ยวชาญไม่เพียงพอ นั้นรัฐต้องสนับสนุนโดยจัดสรรงบประมาณทั้งในด้านการจัดซื้อและบำรุงรักษาเพื่อก้าวทันความก้าวหน้าของเทคโนโลยี รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในส่วนนี้ เพราะการมี CT scan ที่ใช้เป็นการทั่วไป และการมีบุคลากรที่มีคุณภาพในทุกพื้นที่ ถือเป็นการอำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

จากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนการตายผิดธรรมชาติของประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น มีความแตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าประเทศไทยสามารถนำประเด็นต่าง ๆ ไปปรับใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงบริบทของกฎหมายหรือการปฏิบัติงานในบางกรณีได้นั้นจะสามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือ และโปร่งใส อีกทั้งจะทำให้แพทย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานได้อย่างคล่องตัว และเป็นไปตามกระบวนการทางกฎหมายมากขึ้น โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การบัญญัติกฎหมาย การมีกฎหมายฉบับเดียวที่ครอบคลุมกระบวนการเหมือน Coroners Act ตั้งแต่การได้มาของผู้ชันสูตรพลิศพ เจื่อนไขของการชันสูตรพลิศพที่ละเอียดขึ้น ลดการใช้ดุลยพินิจขั้นตอนกระบวนการทำงานต่าง ๆ ให้เป็นกฎหมายที่บังคับใช้โดยทั่วไป ดังนั้น หากประเทศไทยสามารถรวมกฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตรพลิศพไว้ในฉบับเดียวหรือมีความเป็นเอกเทศ ในที่นี้อาจหมายถึงการยกร่างกฎหมาย การชันสูตรพลิศพเป็นกฎหมายแยกที่บังคับใช้ได้ทั่วไป นอกจากในเรื่องของความสะดวกที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้

ในที่เดียว ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ได้ ทำให้เกิดความโปร่งใสและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2. เชื้อไขที่จะต้องทำการชันสูตรพลิกศพ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 148 กำหนดไว้เพียง 5 ประการ ซึ่งเป็นแบบกว้าง และยังต้องใช้ดุลยพินิจของตำรวจ ซึ่งแตกต่างกับประเทศสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น ที่กำหนดรายละเอียดหรือพฤติการณ์การตายที่ต้องชันสูตรพลิกศพค่อนข้างละเอียดในบทบัญญัติของกฎหมาย หากประเทศไทยสามารถกำหนดหรือขยายรายละเอียดได้มากกว่าปัจจุบัน จะเป็นการลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

3. กรอบของการชันสูตรพลิกศพ หากกำหนดให้การชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยมีความหลากหลายมากกว่าการหาสาเหตุและพฤติกรรมการตายตามกรอบกฎหมายอาญา ดังเช่นประเทศสิงคโปร์ และญี่ปุ่น ที่มีการบัญญัติกรอบการชันสูตรพลิกศพ เช่น การใช้เพื่อประโยชน์การสาธารณสุข การศึกษา และการวิจัยจะเป็นการพัฒนาการปฏิบัติงาน และเพิ่มขีดความสามารถในการชันสูตรพลิกศพให้มากยิ่งขึ้น

4. หน่วยงานทางนิติเวชในประเทศไทยมีหลากหลาย หากเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นที่นอกเหนือจากหน่วยงานรัฐ เช่น องค์กรเอกชน มหาวิทยาลัย หรือองค์กรสาธารณะเข้ามาร่วมปฏิบัติหน้าที่ด้วย โดยมีหน่วยงานการกำหนดมาตรฐานกลางของการปฏิบัติงาน ให้มีความคล้ายคลึงกับประเทศญี่ปุ่นที่มีหลายองค์กร และมีคณะกรรมการที่กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ จะสามารถเป็นที่ไว้วางใจ

แก่ประชาชน สร้างความเชื่อมั่นได้ว่ากระบวนการต่าง ๆ ไม่ได้อยู่ในอำนาจรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว

5. ผู้รับผิดชอบการชันสูตรพลิกศพ หากมีบุคคลกลางที่รับผิดชอบการชันสูตรพลิกศพ เป็นการเฉพาะ กำหนดคุณสมบัติอำนาจบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน และมีหน่วยงานกลางตรวจสอบมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังเช่นประเทศญี่ปุ่นหรือสิงคโปร์ จะสร้างความโปร่งใส เกิดความน่าเชื่อถือ สามารถตรวจสอบถ่วงดุลกับองค์กรอื่นที่มีอยู่ ณ ปัจจุบันได้

■ บัณฑิตเห็น/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการพัฒนาปรับใช้

งานวิจัยครั้งนี้ ได้เปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนการตายผิดธรรมชาติของประเทศไทยกับประเทศสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีความแตกต่างกับประเทศที่ทำการศึกษา โดยส่วนที่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอด ได้แก่ การยกเว้นกฎหมายชันสูตรพลิกศพให้ครอบคลุมในทุกด้าน และมีความเป็นเอกเทศ จัดให้มีการตั้งหน่วยงานกลางกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานการชันสูตรพลิกศพ และบุคคลกลางที่ดูแลรับผิดชอบการชันสูตรพลิกศพเป็นการเฉพาะ โดยภาครัฐมีหน้าที่ในการสนับสนุน หรือจัดสรรงบประมาณทั้งด้านบุคลากร ในเรื่องของค่าตอบแทนการทำงานหน่วยงาน และเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย เพื่อให้เกิดมาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม และลดข้อก้ำกัฏการทำงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษานี้ข้อมูลของประเทศสิงคโปร์จะเป็นฐานข้อมูลออนไลน์ภาษาอังกฤษ แต่ภาษาที่ใช้ในกฎหมายญี่ปุ่นมีการแปลเป็นภาษาอังกฤษบ้างแล้ว ซึ่งยังมีกฎหมายบางฉบับยังเป็นภาษาญี่ปุ่น ที่อาจจะต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจเป็นสากล และข้อจำกัดของงานวิจัยที่ยังไม่อาจหาข้อมูลเพิ่มเติมของประเทศญี่ปุ่นในประเด็นของการกระจายงานให้แก่องค์กรอื่นๆ ในการชั้นสูตรพิลึกศพ เช่น องค์กรสาธารณะ ดังนั้น ในการศึกษาต่อไปควรจะมีการเพิ่มเติมว่าหลักเกณฑ์การกระจายหรือจัดสรรงานในห้องคั่นนั้นๆ มีอย่างไร ส่งไปตามเขตพื้นที่หรือแล้วแต่กรณี ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลหรือไม่และอย่างไร นอกจากนั้น หากจะมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ก็ควรทำการศึกษาประเทศอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มมิติด้านกฎหมายให้มากยิ่งขึ้น

■ กิตติกรรมประกาศ

เป็นผลงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา จากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประจำปีงบประมาณ 2563 และงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก นายแพทย์สุรณรงค์ ศรีสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตามพงศ์ ขอบอิสระ และดร.ภิญญาพัชญ์ คำพิคำ ที่ได้กรุณาเสียสละตรวจสอบและให้คำปรึกษาแนะนำ ในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์

■ บรรณานุกรม

- กฤษฎีกา ฉายา วุฒิพงศ. (2557). *กลไกการตรวจสอบกรณีวิสามัญฆาตกรรม : ศึกษากรณีการตายเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ข่าวสดออนไลน์. (2562). *แม่สังศพ ลั่นลาเบลผ่าชั้นสูตรรอบ 2 হাসารเคมีสำคัญ โยงคนทำให้ตาย!*. ค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2562, จาก https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_2962200
- ไทยพีบีเอสออนไลน์. (2564). *หมอนิติเวช ถอดความหมาย “ใบรับรองการตาย”*. ค้นเมื่อ 11 กันยายน 2564, จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/307282>
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2564). *ผช.เลขาธิการแพทยสภาคืบค้นสูตรศพคดีผู้กำกับโจ้*. ค้นเมื่อ 11 กันยายน 2564, จาก <https://www.prachachat.net/general/news-748048>
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (2554). *ชั้นสูตรพิลึกศพ*. ค้นเมื่อ 23 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>
- พรทิพย์ โรจนสุนันท์. (2546). *นิติเวชศาสตร์ : การชันสูตรศพ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- แพทยสภา. (2564) *รายงานข้อมูลสถิติแพทย์*. ค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2564, จาก www.tmc.or.th/statistics.php

- มติชนออนไลน์. (2560). ผลชันสูตรศพน้องเมย ออกแล้ว สถาบันนิติวิทย์ฯ ส่งให้ พนง. สอบสวน ญาติไม่ขอเปิดเผยผลตรวจ. ค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2562, จาก https://www.matichon.co.th/local/crime/news_759935
- ราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย. (2562). แนวทางการชันสูตรศพคดีการตรวจผู้ป่วยคดี และการจัดทำเอกสารทางคดี. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- สถาบันนิติวิทยาศาสตร์. (2561). รายงานผลการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. ค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.cifs.go.th/files/news/632eccd5-49dd-47c0-8930-c6b50296a300/file/3e8a8f18-dc79-4e8a-b918-d9cbefaf9dff.pdf>
- สำนักงานการต่างประเทศ. (2557). รายงานทางวิชาการ เรื่อง ภาพรวมของการยุติธรรมและระบบกฎหมายในสิงคโปร์ และบทบาทสำคัญของศาลพิเศษ. ค้นเมื่อ 21 กันยายน 2563, จาก <https://oia.coj.go.th/th/file/get/file/20190208c4ca4238a0b923820dcc509a6f75849b100038.pdf>
- สำนักงานจุฬาราชมนตรี. (2555). แนวทางการตรวจชันสูตรศพตามกระบวนการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ตามหลักศาสนาอิสลาม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- อนุสรณ์ สิทธิรักษ์. (2553). การศึกษาเปรียบเทียบการชันสูตรพลิกศพโดยการผ่ากับการใช้เอกซเรย์คอมพิวเตอร์. การค้นคว้าอิสระนิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุษา จันทพลอย บุญเปี่ยม. (2553). การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศเยอรมนี. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Criminal Justice. (2020). *WJP Rule of Law Index 2020*. Retrieved June 26, 2021, From <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2020/Criminal%20Justice/>

ภาคผนวก

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบกฎหมายการสืบสวนการตายผิดธรรมชาติของประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น

ลำดับ	หัวข้อ	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศญี่ปุ่น	แหล่งที่มา
1.	ระบบการชันสูตรพลิกศพ	ระบบตำรวจ โดยมีตำรวจเป็นผู้พิจารณาการดำเนินการประสานงานประสานงาน	ระบบโครเนอร์ ซึ่งโครเนอร์จะเป็นนักกฎหมายที่มีอำนาจตัดสินใจและประสานงานเกี่ยวกับการสอบสวนหาสาเหตุการตาย	เป็นระบบผสมโดยแบ่งเป็น - ระบบแพทย์สอบสวนใน 5 เมืองใหญ่ แพทย์มีอำนาจเต็มตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการตาย สอบพยานบุคคล ผ่าศพด้วยตนเอง - ระบบตำรวจในเมืองอื่นๆ คล้ายประเทศไทย	- ป.วิ.อ. พ.ศ. 2477 - Coroners Act 2012 - Cabinet Order No. 385 (1945) : Cabinet order stipulating the area where medical examiners should be placed 1945 - Law concerning the cause of death or identity investigation of corpses handled by police, etc. 2012
2.	กฎหมายการชันสูตรพลิกศพ และบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	- หลักคือ ป.วิ.อ. - ระเบียบสนับสนุนการดำเนินการของฝ่ายที่เกี่ยวข้องตาม ป.วิ.อ.	Coroners Act	- ป.วิ.อ. - กฎหมายอื่นๆ	- ป.วิ.อ. พ.ศ. 2477 - Coroners Act 2012 - Code of Criminal Procedure (Part I and Part II 2011
3.	ภาษาที่ใช้ในการบัญญัติกฎหมาย	- ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ	- ภาษาญี่ปุ่น - ภาษาอังกฤษ	
4.	วัตถุประสงค์ของการชันสูตรพลิกศพ	- หาสาเหตุและพฤติการณ์การตายผู้ตายเป็นใคร ตายที่ไหน เมื่อใด - หากตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวหาใครหรือสงสัยว่าใครเป็น ผู้กระทำความผิดเท่าที่จะทำได้	- หาสาเหตุ และพฤติการณ์การตาย ระบุด่วนของผู้ตาย ลักษณะการตาย อย่างไรก็ดี เมื่อใดที่ได้ เท่าที่จะสามารถกระทำได้ - ไม่อาจสรุปว่าเป็นการตายที่เกิดจากการกระทำควมผิดตามกฎหมาย	หาสาเหตุ พฤติการณ์การตาย และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	- ป.วิ.อ. พ.ศ. 2477 - Coroners Act 2012 - Code of Criminal Procedure (Part I and Part II 2011

ลำดับ	หัวข้อ	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศญี่ปุ่น	แหล่งที่มา
5.	เงื่อนไขที่ต้องขึ้นสูตรพลิกศพ	- ตายผิดธรรมชาติ 5 ประการ และการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ - ตายในระหว่างอยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงาน - นายทะเบียนผู้รับแจ้งการตาย แจ้งการตายที่ผิดธรรมชาติแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ	- ตายผิดธรรมชาติในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ใช้ดุลยพินิจ - ในกรณีที่ไม่สืบสวนการตายต้องรายงานต่อพนักงานอัยการ	- ตายผิดธรรมชาติหรือที่น่าสงสัย - ไรต์ติดเชื้อ พิษ ภัยพิบัติ หรือไม่ทราบเหตุ	- ป.วิ.อ. พ.ศ. 2477 - พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 - Coroners Act 2012 - Code of Criminal Procedure (Part I and Part II 2011 - Corpse dissection preservation method 1952
6.	ผู้ทำลายศพ สภาพแวดล้อมที่พบศพเสียหาย หรือทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง ทูจริต อำพรางคดี	มีบทลงโทษตามกฎหมาย		- ผู้เสียชีวิตผิดธรรมชาติโดยไม่มีชั้นสูตรพลิกศพ - มีบทลงโทษตามกฎหมาย	- ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 - Coroners Act 2012 - Penal Code 2017
7.	ผู้มีหน้าที่แจ้งการตายแก่เจ้าพนักงานตามกฎหมาย	- ผู้ทราบการตาย - นายทะเบียนที่รับแจ้งการตาย (หากพิจารณาว่าเป็นการตายผิดธรรมชาติ)	- ผู้ทราบการตาย - ผู้รับผิดชอบสถานที่ควบคุมตัวผู้ตาย (กรณีตายในระหว่างอยู่ในการควบคุม)	ผู้ทราบการตาย	- ป.วิ.อ. พ.ศ. 2477 - พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 - Coroners Act 2012 - Code of Criminal Procedure (Part I and Part II 2011
8.	การดูศพของเจ้าหน้าที่	เดินทางไปดู ณ สถานที่เกิดเหตุ สถานที่พบศพ หรือสถานที่ที่ศพนั้นอยู่	- เดินทางไปดู ณ สถานที่เกิดเหตุ สถานที่พบศพ หรือสถานที่ที่ศพนั้นอยู่ - โคโรเนอร์สามารถดูด้วยวิธีถ่ายทอดสดหรือวิธีใดที่สามารถดูและระบุอัตลักษณ์ศพได้	1. เดินทางไปดู ณ สถานที่เกิดเหตุสถานที่พบศพ หรือสถานที่ที่ศพนั้นอยู่ 2. ประมวลวิธีเกี่ยวกับการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 10 การชันสูตรพลิกศพ พ.ศ. 2543	- ป.วิ.อ. พ.ศ. 2477 - ประมวลวิธีเกี่ยวกับการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 10 การชันสูตรพลิกศพ พ.ศ. 2543 - Coroners Act 2012 - Code of Criminal Procedure (Part I and Part II 2011 - Law concerning the cause of death or identity investigation of corpses handled by police, etc. 2012

ลำดับ	หัวข้อ	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศญี่ปุ่น	แหล่งที่มา
9.	การชันสูตรพลิกศพหรือการผ่าศพผู้ตายที่นับถือศาสนาอิสลาม	- หลักเสียหากไม่จำเป็นเพื่อมิให้ละเมิดข้อบัญญัติทางศาสนา - หากจำเป็นสามารถกระทำได้แต่ต้องรบ กวนศพบให้น้อยที่สุด (คำวินิจฉัยทางศาสนา (ฟัตวา) ที่ 04/2549 เรื่องการชันสูตรพลิกศพ) - ใช้ CT Scan ร่วมด้วย	ไม่พบข้อมูลแนวททางปฏิบัติเกี่ยวกับผู้ตายที่นับถือศาสนาอิสลาม เป็นการเฉพาะ		- ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 10 การชันสูตรพลิกศพ พ.ศ. 2543 - แนวทางการตรวจชันสูตรศพตามกระบวนการทางดำเนินนิติวิทยาศาสตร์ตามหลักศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2555 - อนุสรณ์ สิทธิรักษ์, 2553
10.	การชันสูตรพลิกศพหรือการผ่าศพผู้ตายที่เป็นทหารประจำการ	มีข้อตกลงระหว่างหน่วยงานให้ปฏิบัติงานส่วนที่เกี่ยวข้องกับทหารเป็นการเฉพาะ	ไม่พบข้อมูลแนวททางปฏิบัติเกี่ยวกับการ เป็นการเฉพาะ		- ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 10 การชันสูตรพลิกศพ พ.ศ. 2543 - ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติและประสานงานกรณีทหารถูกหาว่ากระทำความผิดอาญา พ.ศ. 2544
11.	การไต่สวนการตาย	- พนักงานอัยการได้สวนการตายในกรณีตายโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน, ในระหว่างอยู่ในการควบคุมของเจ้าพนักงาน หรือถูกกล่าวหาว่าต่อสู้ ชัดขวางเจ้าพนักงานขณะปฏิบัติราชการตามหน้าที่ โดยทำเครื่องต่อศาล, หมายถึงจ้องครอบครัวผู้ตาย, นำพยานหลักฐานทั้งหมดเข้าสืบในศาล - คำสั่งศาลกรณีนี้ถึงที่สุด แต่ไม่กระทบถ่วงพนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องกับการตาย	- โศโรเนอริได้สวนการตายในศาล - ผู้สนใจหรือผู้ที่ได้รับอนุญาตจากโคโรเนอริ มีสิทธิซักถามพยานหรือขอเรียกพยานมาเป็นพยานหรือให้ความเห็นเพิ่มเติม	ไม่พบข้อมูลเกี่ยวกับการไต่สวนการตาย	- ป.วิ.อ. พ.ศ. 2477 - Coroners Act 2012

ลำดับ	หัวข้อ	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศญี่ปุ่น	แหล่งที่มา
12.	สิทธิของครอบครัวผู้ตาย	- ทราบขั้นตอนการชันสูตรพลิกศพ และได้ส่วนการตาย - ยื่นคำร้องขอกักขังศพของ - ย่อยการ - นำสืบพยานหลักฐานอื่น - ตั้งหรือรับทนายความที่ศาล - ตั้งให้เพื่อดำเนินการแทน - เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ - มาให้ความเห็นแย้งหรือให้ความเห็นเพิ่มเติม	- ยื่นคำร้องขอให้มีการชันสูตรพลิกศพ - ทราบข้อมูลการชันสูตรพลิกศพ และการได้ส่วนการตาย	- ได้รับแจ้งข้อมูลการชันสูตรพลิกศพ การยุติศพ	- ป.วิ.อ. พ.ศ. 2477 - พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 - Coroners Act 2012 - Law concerning the cause of death or identity investigation of corpses handled by police, etc. 2012
13.	การให้เกียรติผู้ตาย, ครอบครัวผู้ตาย	ระบุนิในแนวทางการปฏิบัติของศาลนาอิสลาม	ระบุนิในกฎหมายว่าด้วยไม่เป็นการดูหมิ่น	- เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องพิจารณา ลักษณะกายภาพและจิตใจ ครอบครัวผู้ตาย - เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรักษา จรรยาบรรณ ไม่เปิดเผยข้อมูล	- แนวทางการตรวจชันสูตรศพตาม กระบวนการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ตามหลักศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2555 - Coroners Act 2012 - Law concerning the cause of death or identity investigation of corpses handled by police, etc. 2012 - Corpse dissection preservation method 1952 - Rules of Criminal Procedure 2008 - Basic Law for Promotion of Cause of Death Investigation 2019

ลำดับ	หัวข้อ	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศญี่ปุ่น	แหล่งที่มา
14.	การจัดการศพกรณีไม่มีผู้ใดจัดการศพ	หน่วยงานนิติเวชที่เป็นผู้ตรวจพิสูจน์ศพนั้น ๆ จัดการตามความเห็นสมควร	ไม่พบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศพกรณีไม่มีผู้ใดจัดการศพ	ส่งศพให้นายกเทศมนตรีในเขตพื้นที่ที่การตายเกิดขึ้น	- ประมวลระเบียบการจัดการศพเกี่ยวกับคดีลักษณะ 10 การชันสูตรพลิกศพ พ.ศ. 2543 - Law concerning the cause of death or identity investigation of corpses handled by police, etc. 2012
15.	งบประมาณและการสนับสนุนทางการเงิน	รัฐสนับสนุนงบประมาณ	ไม่พบข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณและการสนับสนุนทางการเงิน	รัฐใช้มาตรการทางการเงินที่ทำให้การดำเนินการต่าง ๆ ราบรื่น	- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 - Law concerning the cause of death or identity investigation of corpses handled by police, etc. 2012
16.	หน่วยงานที่ดำเนินการชันสูตรพลิกศพ	-ตำรวจ (รวมสถาบันนิติเวชวิทยา, สำนักงานพิสูจน์หลักฐาน ตำรวจ) -อัยการ (รวมถึงศูนย์อำนวยการชันสูตรพลิกศพของอัยการ) - ฝ่ายปกครอง กระทรวงมหาดไทย - สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ - โรงพยาบาลของรัฐที่มีแพทย์นิติเวช - สถาบันการศึกษา	-ตำรวจ - ตุลาการ - Health Science Authority - อัยการ	-ตำรวจ - อัยการ - หน่วยงานอื่นที่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย - มหาวิทยาลัย - สถาบันทางการแพทย์	- ป.ร.อ. พ.ศ. 2477 - ประมวลระเบียบการจัดการศพเกี่ยวกับคดีลักษณะ 10 การชันสูตรพลิกศพ พ.ศ. 2543 - ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการชันสูตรพลิกศพ พ.ศ. 2543 - ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ. 2543 - พ.ร.บ.การให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559 - Coroners Act 2012 - Code of Criminal Procedure (Part I and Part II 2011 - Law concerning the cause of death or identity investigation of corpses handled by police, etc. 2012 - Corpse dissection preservation method 1952

ลำดับ	หัวข้อ	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศญี่ปุ่น	แหล่งที่มา
17.	เจ้าหน้าที่ตำรวจ	- บันทึกการแจ้งตาย - วิชาชีพสภาพแวดล้อมที่พบศพ - ร่องรอยหลักฐาน ใ้คงเดิมที่สุด - แจ้งข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง - ขั้นตอนสุตรพลิกศพ สืบ สวมสอป - สวมหาสาเหตุการตาย และตัวผู้กระทำหาคายเพราะกระทำ - ความผิด - ทำรายงานการชันสูตรพลิกศพ - ความเห็นเป็นหนังสือ - ประสานปล่อยศพคืน - พังคำแนะนำหรือคำสั่งของพนักงานอัยการ	- จัดทำรายงานการแจ้งการตาย - ตรวจหาสาเหตุหรือพบศพ - สถานที่เกิดเหตุหรือพบศพ - สั่งให้ย้ายศพ - แจ้งการตายแก่โครเนอร์, พนักงานอัยการ - ปฏิบัติตามคำแนะนำหรือคำสั่งของพนักงานอัยการ	- ชี้แจงสาเหตุการตาย - ระบุดัชนีบุคคล - สืบสวนสอบสวน ตรวจสถานที่ - สอบถามบุคคล - เรียกแพทย์มาเป็นพยาน - ตรวจพิสูจน์ต่าง ๆ ตามวิธีที่กฎหมายกำหนด - รับฟังความเห็นแพทย์หรือบุคคลอื่นที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านนิติเวช	- ป.วิ.อ. พ.ศ. 2477 - ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี - ลักษณะ 10 การชันสูตรพลิกศพ พ.ศ. 2543 - Coroners Act 2012 - Code of Criminal Procedure (Part I and Part II) 2011 - Law concerning the cause of death or identity investigation of corpses handled by police, etc. 2012
18.	โครเนอร์	ไม่มีโครเนอร์	- ตรวจสอบศพ สวมสอปเบื้องต้นด้วยตนเองหรือการถ่ายทอดสด - สั่งให้ปล่อยหรือเก็บศพไว้ - สั่งให้ชันสูตรพลิกศพหรือผ่าศพโดยใช้ (1) ดุสยพินิจตัวเอง หรือ (2) ตามคำสั่งพนักงานอัยการ - มอบหมายให้นิติพยาธิแพทย์หาสาเหตุการตาย - เรียกเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง - ได้ส่วนการตาย - แต่งตั้งผู้ช่วยของตน - ออกเอกสารหรือใบรับรองสาเหตุการตาย - แจ้งและประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง	ไม่มีโครเนอร์	- Coroners Act 2012

ลำดับ	หัวข้อ	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศญี่ปุ่น	แหล่งที่มา
19.	นิติพยาธิแพทย์ (รวมถึงในฐานะผู้ผ่าศพ)	- ขั้นตอนพลิกศพ - ผ่าศพ - ทำรายงานการชันสูตรพลิกศพ - ออกหนังสือรับรองการตาย - เป็นพยานในชั้นต่าง ๆ	- ขั้นตอนพลิกศพ - ผ่าศพ - ทำรายงาน ข้อสรุปที่ได้ - สั่งให้ย้ายศพ - ขอประวัติสุขภาพ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแพทย์อื่น - ขอให้โคริเนอร์สั่งตำรวจให้สนับสนุนการปฏิบัติหรือดำเนินการต่าง ๆ - รับรองสาเหตุทางการแพทย์ของการตาย - เป็นพยานหรือแสดงความเห็นในชั้นต่าง ๆ	- ขั้นตอนพลิกศพ - ผ่าศพ - ออกใบรับรองการชันสูตรพลิกศพ	- ป.วิ.อ. พ.ศ. 2477 - Coroners Act 2012 - Code of Criminal Procedure (Part I and Part II 2011 - Medical Practitioners' Act 2007 - Ordinance for Enforcement of the Medical Practitioners' Act 1948
20.	พนักงานอัยการ	- ขั้นตอนพลิกศพ - ดูแลการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ - สั่งให้ผ่าศพไปชันสูตรอีกครั้งหรือเพิ่มเติม ไม่ว่าหน่วยงานเดิมหรือหน่วยงานอื่น - ได้ส่วนการตาย	- ขั้นตอนพลิกศพ - มอบหมายให้นิติพยาธิแพทย์หาสาเหตุการตาย - การสอบสวน เรียกเอกสาร - สั่งให้ยุติศพ - สั่งให้โคริเนอร์สอบสวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม	- ขั้นตอนพลิกศพ	- ป.วิ.อ. พ.ศ. 2477 - ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการชันสูตรพลิกศพ พ.ศ. 2543 - Coroners Act 2012 - Code of Criminal Procedure (Part I and Part II 2011

ลำดับ	หัวข้อ	ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศญี่ปุ่น	แหล่งที่มา
21.	เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง	- ระบุไว้หลายตำแหน่ง เช่น เจ้าพนักงานปกครอง ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง ปลัดอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด - ชันสูตรพลีชีพร่วมกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย - ออกความเห็นเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ	ไม่ปรากฏข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพนักงานฝ่ายปกครอง		- บ.วิ.อ. พ.ศ. 2477 - ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพของพนักงานฝ่ายปกครอง พ.ศ. 2543
22.	ทหารและผู้ที่ได้รับมอบหมาย	เข้าร่วมสังเกตการณ์ชันสูตรพลิกศพในกรณีที่เกี่ยวข้องกับทหาร	ไม่ปรากฏข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทหารและผู้ที่ได้รับมอบหมาย		- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติและประสานงานกรณีทหารถูกกล่าวกระทำคามผิดอาญา พ.ศ. 2544